

Opinia Komitetu Regionów „Wytyczne dotyczące regionalnej pomocy państwa na lata 2014–2020”

(2013/C 62/12)

KOMITET REGIONÓW

- Uznaje, że regionalna pomoc państwa stanowi istotne narzędzie realizacji celów spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.
- Wzywa Komisję Europejską do wpisania swojego procesu modernizacji pomocy państwa w szerszą europejską strategię wzrostu gospodarczego, spójności i zatrudnienia.
- Ocenia, że regionalna pomoc państwa stanowi dla państw narzędzie zwalczania długoterminowych skutków kryzysu, ponieważ podtrzymuje dynamikę gospodarczą obszarów przechodzących trudności.
- Wzywa Komisję Europejską do uwzględnienia skutków kryzysu poprzez – z jednej strony – podniesienie pułapów wysokości pomocy i – z drugiej strony – odsetka ludności objętego tego typu pomocą.
- Ocenia, że nowe ograniczenia pomocy dla dużych przedsiębiorstw w znaczeniu wspólnotowym nie wydają się uzasadnione, szczególnie w okresie kryzysu gospodarczego, i wzywa Komisję Europejską do poszerzenia zakresu aktualnej definicji małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).
- Żąda lepszego dostosowania zasad w dziedzinie pomocy państwa do innych europejskich działań politycznych, zwłaszcza do polityki spójności, i wnosi by reforma regionalnej pomocy państwa została zharmonizowana z powstaniem tej nowej kategorii regionów w okresie przejściowym.
- Sugeruje uwzględnienie przez Komisję Europejską pośród kryteriów stosowanych w celu określenia obszarów pomocy regionalnej utrudnień geograficznych, demograficznych i naturalnych występujących w niektórych regionach.

Sprawozdawca Jean-Paul DENANOT (FR/PSE), przewodniczący Rady Regionalnej Limousin

Dokument źródłowy

Opinia Komitetu Regionów – „Wytyczne dotyczące regionalnej pomocy państwa na lata 2014–2020”

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Wyraża zadowolenie z faktu, że reforma wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa odbywa się w ogólnym kontekście **przekształcania i upraszczania europejskich zasad dotyczących pomocy państwa**.

2. Podkreśla znaczenie – dla płatników, wśród których znajdują się władze lokalne i regionalne, ale także dla beneficjentów – możliwości oparcia się na **jasnych, czytelnych i zrozumiałych zasadach** i ponawia zawartą w swojej opinii (ECOS-V-035) dotyczącej komunikatu Komisji w sprawie unowocześnienia unijnej polityki w dziedzinie pomocy państwa⁽¹⁾ zachętę dla Komisji Europejskiej do wprowadzenia jeszcze większego unowocześnienia i uproszczenia poprzez skoncentrowanie się na monitorowaniu pomocy mającej znaczący wpływ na rynek wewnętrzny.

3. Ocenia, że w kontekście kryzysu gospodarczo-społecznego inwestycje publiczne mają podstawowe znaczenie w ramach globalnej strategii wzrostu gospodarczego oraz że regiony powinny dysponować wystarczającą swobodą w ramach systemu pomocy państwa, by mogły zwiększać swoją konkurencyjność, tworzyć miejsca pracy i wydobyć się z aktualnego kryzysu.

4. Podkreśla też istotną rolę w zapobieganiu skutkom kryzysu odgrywaną od 2007 r. przez Komisję Europejską, która wykazała się wysoką zdolnością reagowania i działania poprzez ustanowienie ram tymczasowych. Komitet Regionów zachęca Komisję Europejską do nieustawiania w wysiłkach i przygotowania swych następnych wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa na miarę powagi sytuacji gospodarczej. Podkreśla przy tym, iż wspieranie przedsiębiorstw, zarówno wielkich, jak i MŚP, ma fundamentalne znaczenie we wszystkich regionach podlegających restrukturyzacji gospodarczej, w tym regionach, o których mowa w art. 107 ust. 3 lit. c).

5. Zauważa, że zgodnie z przepisami traktatu, regionalna pomoc państwa ma uzasadnienie wtedy, gdy odnosi się do niektórych regionów i ma na celu ich rozwój⁽²⁾. Celem tych

szczególnych środków pomocowych jest – równoległe do polityki spójności – wspieranie wysiłków regionów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rzecz osiągnięcia poziomu gospodarczego innych regionów europejskich z myślą o przyczynianiu się do osiągnięcia celu dotyczącego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii Europejskiej.

6. Podkreśla znaczenie regionalnej pomocy państwa jako kluczowego czynnika przesądzającego o zakładaniu, lokalizacji i rozwoju przedsiębiorstw, zwłaszcza dużych firm, w regionach znajdujących się w niekorzystnym położeniu. Podkreśla, że regionalna pomoc państwa jest absolutnie niezbędna do wspierania inwestycji w tych regionach, jako uzupełnienie innego rodzaju pomocy (pomoc na rzecz rozwoju i innowacji, pomoc na rzecz ochrony środowiska itp.).

7. Popiera podjęte dotychczas przez Komisję Europejską **działania na rzecz złagodzenia przepisów** w formie opublikowanego ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych⁽³⁾, którego artykuł 13 dotyczy pomocy regionalnej.

8. Nalega aby podnieść progi *de minimis*, o których mowa w rozporządzeniu nr 2006/1998/WE, z 200 000 EUR do 500 000 EUR w okresie trzech lat podatkowych; podobnie należy także dokonać przeglądu w takich samych proporcjach progów *de minimis* w sektorze rolnictwa i rybołówstwa wraz ze wskaźnikiem niedotrzymania zobowiązań netto, który jest uważany za najgorszy scenariusz dla systemów gwarancji w UE.

9. Podkreśla, że sprzecznością byłoby włączenie do wyliczeń pułapów intensywności pomocy regionalnej pomocy państwa w odniesieniu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, gdyż pomoc ta jest a priori uznana za zgodną z traktatem i może być jednocześnie współfinansowana z funduszy strukturalnych⁽⁴⁾. Włączenie pomocy państwa w odniesieniu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym mogłoby odwołać państwa członkowskie od finansowania pomocy państwa na ten cel. W związku z tym wzywa Komisję, aby rozważyła wyłączenie pomocy państwa w odniesieniu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym z wyliczeń pułapów intensywności pomocy regionalnej.

⁽¹⁾ COM(2012) 209 final.

⁽²⁾ Artykuł 107 ust. 3 lit. a) i c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

⁽³⁾ Ogólne rozporządzenie Komisji Europejskiej w sprawie wyłączeń grupowych (800/2008) z dnia 6.8.2008 r.

⁽⁴⁾ Zgodnie z decyzją z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 TFUE do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych przyznawanej niektórym przedsiębiorstwom zarządzającym tymi usługami.

Wpływ regionalnej pomocy państwa na spójność, wzrost gospodarczy i zatrudnienie

10. Uważa, że lepiej nakierowana pomoc państwa powinna mieć cztery dokładnie określone cele:

- przyczynić się do zmniejszenia nierówności między obszarami;
- kompensować nierówności rynkowe, ale przy tym nie naruszać zasad konkurencji;
- wspierać konkurencyjność terytorialną przedsiębiorstw;
- wspierać inwestycje w regionach dotkniętych kryzysem gospodarczym i finansowym.

11. Stwierdza, że regionalna pomoc państwa skierowana do terytoriów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i oddalonych sprzyja promowaniu **harmonijnego i zrównoważonego rozwoju terytorialnego** Unii Europejskiej, nie naruszając przy tym zasad konkurencyjności.

12. Uznaje, że regionalna pomoc państwa stanowi istotne narzędzie realizacji celów **spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej**. Uczestniczy bowiem w rozwoju gospodarczym regionów znajdujących się w trudnej sytuacji pozwalając władzom publicznym na wspieranie przedsiębiorstw znajdujących się na ich terytorium i w ten sposób ułatwia przywrócenie równowagi przy podziale dóbr i inwestycji między różne regiony europejskie.

13. Wzywa Komisję Europejską do wpisania swojego procesu modernizacji pomocy państwa w szerszą europejską strategię **wzrostu gospodarczego, spójności i zatrudnienia**.

14. W tym kontekście pragnie również podkreślić, iż regiony w Unii Europejskiej niejednokrotnie konkurują o bezpośrednie inwestycje zagraniczne (FDI) z krajami trzecimi, dlatego też uważa, że w reformie wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa należy uznać korzyści, jakie gospodarce UE przynoszą ułatwienia w zakresie FDI, i odpowiednio uwzględnić kwestię międzynarodowej konkurencji w tej dziedzinie.

15. Podkreśla znaczenie dostosowania reformy wytycznych dotyczących pomocy regionalnej państwa do celów **strategii „Europa 2020”**. W powyższym kontekście Komitet Regionów odnotowuje znaczenie przykładane do konkurencyjności przedsiębiorstw w ramach celów tematycznych wspólnych ram strategicznych i ocenia za paradoksalną sytuację, w której z jednej strony zmniejszane są możliwości interwencji publicznej w przedsiębiorstwach, a z drugiej strony władze lokalne i regionalne zachęca się do podtrzymywania projektów rozwoju tych przedsiębiorstw w ramach wykorzystania funduszy strukturalnych.

16. Żąda w związku z tym **lepszego dostosowania zasad w dziedzinie pomocy państwa do innych europejskich działań politycznych**, zwłaszcza do polityki spójności, ale także polityki przemysłowej, badań i innowacji oraz rynku

wewnętrznego. Komitet Regionów przypomina, że zgodnie z traktatem wprowadzenie rynku wewnętrznego, a więc i przepisów w sprawie pomocy państwowej, powinno uwzględniać cele spójności na całym terytorium UE i przyczyniać się do ich realizacji ⁽⁵⁾.

17. Ocenia, że pewne dziedziny, takie jak **gospodarka społeczna i solidarna**, z powodu przyczyniania się do aktywności gospodarczej i więzi społecznej na mniej uprzywilejowanych obszarach, powinno się potraktować w sposób zróżnicowany, niezależnie od problematyki terytorialnej. Powinny one zostać objęte szczególnymi ramami w nawiązaniu do Przewodnika innowacji społecznych, który Komisja Europejska zamierza przedstawić.

Rola władz lokalnych i regionalnych w zakresie wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa

18. Podkreśla, że, o ile traktaty nadają Komisji Europejskiej wyłączne kompetencje w zakresie ustanawiania zasad dotyczących zgodności pomocy państwa, to regionalna pomoc państwa, zgodnie ze swą nazwą, jest **narzędziem na rzecz rozwoju terytorialnego**. Komitet Regionów wyraża rozczarowanie, że nie został włączony w proces konsultacji prowadzony przez Komisję Europejską, w czasie przekazywania pierwszych projektów państwom członkowskim i ocenia, że wyrażenie opinii przez KR na tak istotny temat wywierający skutki terytorialne jest niezbędne. Komitet Regionów wzywa Komisję do uwzględnienia rekomendacji i obaw sformułowanych w niniejszej opinii przy przygotowywaniu przez nią dalszych wytycznych.

19. Przypomina ponadto, że większość samorządów terytorialnych, które mają kompetencje w zakresie rozwoju gospodarczego, dzięki polityce gospodarczej i wsparciu udzielanemu przedsiębiorstwom jest w stanie ocenić wpływ podjętych na szczeblu europejskim decyzji, ponieważ zna lokalną tkankę gospodarczą i znajduje się blisko partnerów gospodarczych i społecznych. W związku z niewielką ilością środków, którymi dysponują samorzady lokalne, aby podważyć decyzje podjęte przez Komisję Europejską w dziedzinie pomocy państwa, Komitet Regionów uznaje, że powinny one od samego początku zostać włączone przez Komisję Europejską w proces opracowywania zasad w zakresie regionalnej pomocy państwa.

20. Wyraża zadowolenie w związku z konsultacją publiczną rozpoczętą przez Komisję Europejską 14 stycznia 2013 r. w celu przeglądu nowych wytycznych na okres 2014–2020. Owa konsultacja publiczna powinna między innymi umożliwić zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych, aby zapewnić lepsze dostosowanie przepisów w zakresie pomocy państwa do potrzeb poszczególnych obszarów i regionów Europy, a tym samym wzrost ich przejrzystości, dzięki czemu poprawi się pewność prawa z punktu widzenia zarówno płatników, jak i beneficjentów, oraz przestrzeganie zasady wielopoziomowego sprawowania rządów.

21. Uważa, że należy poszukiwać równowagi pomiędzy ustanawianiem europejskich zasad konkurencyjności niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego, a oceną rzeczywistego wpływu środków pomocowych ustanowionych na poziomie lokalnym i regionalnym na rynek wewnętrzny.

⁽⁵⁾ Artykuł 175 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

22. Zwraca uwagę Komisji Europejskiej między innymi na przygotowane podczas kryzysu przez liczne władze samorządowe na szczeblu lokalnym i regionalnym plany ożywienia gospodarczego oraz instrumenty pomocy, które w trosce o skuteczność gospodarczą powinny być powiązane z pomocą państwa dopuszczaną przez Komisję Europejską, szczególnie zaś z regionalną pomocą państwa, gdyż dzięki temu będą mogły odnieść odpowiedni skutek.

23. Wzywa do wdrożenia wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa na adekwatnym poziomie i ocenia, że przy przygotowaniu i wprowadzaniu podziału na obszary kwalifikujące się do pomocy, w interesie władz na poziomie krajowym leży udział szczebla terytorialnego, w tym wszystkich władz lokalnych i regionalnych.

Podział na obszary kwalifikujące się do regionalnej pomocy państwa

24. Ocenia, że regionalna pomoc państwa stanowi dla państw narzędzie zwalczania długoterminowych skutków kryzysu, ponieważ podtrzymuje dynamikę gospodarczą obszarów przechodzących trudności. W związku z tym zdecydowanie sprzeciwia się zmniejszeniu możliwości interwencji państwa w przedsiębiorstwach w porównaniu z poziomem obecnie przewidzianym w wytycznych, gdyż pomoc ta jest istotnym motorem rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy na danym obszarze.

25. Wzywa Komisję Europejską do uwzględnienia skutków kryzysu poprzez – z jednej strony – podniesienie **pułapów wysokości pomocy** i – z drugiej strony – **odsetka ludności objętego** tego typu pomocą zgodnie z oszacowaniami samej Komisji Europejskiej ogłoszonymi w wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007–2013 (45,5 % na podstawie UE–27, zob. przypis 15, 2006/C 54/08).

26. Wyraża swoje poparcie dla utrzymania **zrównoważonego podziału na obszary** kwalifikujące się do regionalnej pomocy państwowej na lata 2014–2020, aby uniknąć zbyt dużych rozbieżności między regionami UE, a zwłaszcza obszarami, o których mowa w art. 107 ust. 3 lit. a) i c), aby uniknąć ryzyka delokalizacji wewnętrznych w UE.

27. Wnosi do Komisji Europejskiej o przygotowanie instrumentu przejściowego w postaci **sieci bezpieczeństwa**, aby obszary, które w poprzednim okresie mogły korzystać z tego typu pomocy, a które nie spełniają obecnie kryteriów najnowszych wytycznych, nie znalazły się gwałtownie poza strefą objętą pomocą.

Zauważa, że Komisja Europejska powinna przewidzieć specjalne przepisy w ramach wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa dla tych państw członkowskich Unii Europejskiej, które przeżywają poważny kryzys gospodarczo-finansowy i które korzystają ze wsparcia w ramach europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej w celu zapewnienia spójności między wszystkimi politykami gospodarczymi Unii Europejskiej.

28. Wyraża zadowolenie, że Komisja Europejska zaproponowała możliwość uwzględnienia włączenia obszarów przylegających do obszarów wchodzących w zakres art. 107 ust. 3 lit. a) do kategorii obszarów wchodzących w zakres art. 107 ust. 3 lit. c).

29. Stwierdza, że podział na obszary kwalifikujące się do regionalnej pomocy opiera się na rozróżnieniu w ramach polityki spójności na regiony objęte celem konwergencji (PKB poniżej 75 %) oraz regiony objęte celem konkurencyjności (PKB powyżej 75 %). W świetle nowych propozycji Komisji Europejskiej dotyczących polityki spójności a zwłaszcza utworzenia nowej kategorii regionów w okresie przejściowym, których PKB mieści się pomiędzy 75 % a 90 %, Komitet Regionów wnosi by reforma regionalnej pomocy państwa została zharmonizowana z powstaniem tej nowej kategorii i proponuje uproszczony system, w którym wszystkie regiony w okresie przejściowym zostałyby włączone do wcześniej wyznaczonych obszarów wchodzących w zakres art. 107 ust. 3 lit. c). Komitet Regionów ubolewa, że w projekcie Komisji Europejskiej przedstawionym 14 stycznia 2013 r. jedynie regiony w okresie przejściowym włączone do obszarów wchodzących w zakres art. 107 ust. 3 lit. a) zostały uznane za wcześniej wyznaczone obszary wchodzące w zakres art. 107 ust. 3 lit. c). W związku z tym wzywa Komisję, by skorygowała swój wniosek tak, aby zapewnić spójność z wnioskiem dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych i by nie dopuścić do jakiegokolwiek nierówności traktowania między regionami, które należą do tej samej kategorii i doświadczają podobnych trudności gospodarczych.

30. Zwraca uwagę Komisji Europejskiej na szczególną sytuację określoną w art. 107 ust. 3 lit. a), w której znajdują się **regiony najbardziej oddalone** i nalega na bardziej elastyczne i przystosowane do ich położenia podejście. Komitet Regionów uważa, że ze względu na ich oddalenie od rynku wewnętrznego UE i fizyczną bliskość z innymi rynkami, te regiony powinny mieć nadal udział pomocy, która nie byłaby ani degresywna, ani tymczasowa, na działalność przedsiębiorstw i występować o taki sam poziom pomocy, który tradycyjnie był im dotąd przyznawany. Odnośnie do pomocy inwestycyjnej, uważa, że pomoc przyznawana regionom najbardziej oddalonym powinna zostać utrzymana bez zmian, gdyż ich usytuowanie i warunki, które spowodowały przyznanie pomocy, mają charakter strukturalny i trwałe.

31. Proponuje, by Komisja Europejska rozważyła również możliwość ustalenia wykazu regionów podlegających „przepisom szczególnym”, jakie zostaną przyjęte w uzgodnionych wieloletnich ramach finansowych, tak by zapewnić większą zgodność między wspomnianymi przepisami w ramach polityki spójności a wytycznymi dotyczącymi regionalnej pomocy państwa.

32. Zastanawia się nad **adekwatnością wskaźników** wybranych przez Komisję Europejską w celu dokonania podziału na obszary objęte regionalną pomocą państwa (PNB i stopa bezrobocia) i proponuje zastanowienie się nad innymi metodami w celu przyznawania i monitorowania tej pomocy. Władze na szczeblu lokalnym i regionalnym powinny zostać w pełni włączone do tych rozważań. Komitet Regionów zaproponował już pewne rozwiązania w swojej opinii „Wyjść poza PKB – pomiar postępu w zmieniającym się świecie”.

33. Sugeruje uwzględnienie przez Komisję Europejską pośród kryteriów stosowanych w celu określenia obszarów pomocy regionalnej utrudnień geograficznych, demograficznych i naturalnych występujących w niektórych regionach, takich jak:

- obszary wiejskie,
- obszary podlegające przemianom przemysłowym,
- regiony, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takie jak:
 - regiony o bardzo niskiej lub niskiej gęstości zaludnienia, określone w art. 111 ust. 4) zmienionego wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych,
 - regiony wyspiarskie,
 - regiony transgraniczne,
 - regiony górskie,
- regiony zmagające się z brakiem równowagi demograficznej między pokoleniami młodszym i starszym oraz między osobami czynnymi zawodowo i niepracującymi na skutek emigracji młodego pokolenia i ogólnego starzenia się ich ludności, co przyczynia się do ograniczenia możliwości rozwojowych tych regionów.

34. Zauważa brak dostosowania warunków dotyczących obszarów kwalifikujących się do pomocy regionalnej, jeśli chodzi o kryterium minimalnej wielkości i ciągłości obszarów w odniesieniu do obszarów wiejskich. Te ostatnie nie korzystają ze specjalnego traktowania przyznanego obszarom o mniejszej gęstości zaludnienia, ale nie spełniają też sformułowanego w tekście kryterium poziomu zaludnienia. Komitet Regionów wzywa do złagodzenia tych warunków, aby dostosować je do szczególnych uwarunkowań obszarów wiejskich UE albo poprzez ustalenie bardziej adekwatnych progów dotyczących zaludnienia, albo stosowanie tych dwóch kryteriów zamiennie.

35. Chciałby pójść o krok dalej i wnosi o ponowne przemyślenie kryteriów kwalifikowania obszarów do regionalnej pomocy państwa, aby odzwierciedlały podejście z punktu widzenia regionalnego i w większym stopniu uwzględniały specyfikę terytorialną.

Zalecenia do opracowania wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa w kontekście kryzysu

36. W kontekście wielu uprzednio przywołanych punktów – a zwłaszcza kryzysu gospodarczego i społecznego – uznaje, że narzędzie regionalnej pomocy państwa jest bardziej niż kiedykolwiek potrzebne, dzięki pozytywnym skutkom, które może przynieść zarówno dla zatrudnienia, jak i działalności gospodarczej. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar przeprowadzenia przez Komisję w 2016 r. przeglądu śródk okresowego map pomocy regionalnej.

37. Zauważa, że w obecnej postaci art. 107 ust. 3 lit. a) traktatu mówi o regionach, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia”. Komitet Regionów proponuje uwzględnić – oprócz kryterium PKB – także kryterium stopy bezrobocia przy wyznaczaniu obszarów objętych tym artykułem, uwzględniając pogorszenie się sytuacji zatrudnienia w wielu państwach członkowskich.

38. Uznaje, że metoda ponownej klasyfikacji regionów objętych zakresem art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE powinna być oparta na średniej wspólnotowej służącej za punkt odniesienia przy ustalaniu kryterium porównywania PKB i stopy bezrobocia. Pozwoliłoby to lepiej odzwierciedlić różnice w rozwoju między państwami członkowskimi i w ten sposób wyodrębnić najsłabsze regiony w krajach, w których notuje się wysoką stopę bezrobocia i niższe PKB.

39. Ocenia, że nowe ograniczenia **pomocy dla dużych przedsiębiorstw w znaczeniu wspólnotowym** na obszarach wchodzących w zakres art. 107 ust. 3 lit. c) nie wydają się uzasadnione, szczególnie w okresie kryzysu gospodarczego. Komitet Regionów podkreśla, że do tej kategorii zalicza się nie tylko duże przedsiębiorstwa dysponujące międzynarodowym kapitałem i dostępem do światowych rynków, ale też niemałą liczbę przedsiębiorstw lokalnych i rodzinnych, które w związku z zapotrzebowaniem na siłę roboczą przekroczyły graniczny próg 250 pracowników. W tej liczbie mieszczą się też małe przedsiębiorstwa z lokalnymi filiami, które w świetle europejskich przepisów o konsolidacji⁽⁶⁾, przekroczyły próg, od którego uznaje się je za duże przedsiębiorstwa. Odmawiając im jakiegokolwiek możliwości uzyskania wsparcia na obszarach wchodzących w zakres art. 107 ust. 3 lit. c), Komisja Europejska powoduje stworzenie zagrożenia dla zatrudnienia i aktywności gospodarczej regionów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, którym trudno zatrzymać tego rodzaju przedsiębiorstwa na swoim terenie.

40. Ponadto zwraca uwagę na **ryzyko delokalizacji** zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz UE, które grozi regionom z powodu zakazu udzielania pomocy dużym przedsiębiorstwom. Te ostatnie mogłyby faktycznie opuścić obszary objęte art. 107 ust. 3 lit. c) na rzecz obszarów objętych art. 107 ust. 3 lit. a) lub państw niebędących członkami UE, jeśli poziom otrzymywanej przez nie pomocy zmniejszyłby się.

41. Z zadowoleniem przyjmuje klauzulę ochronną zaproponowaną przez Komisję Europejską w projekcie z 14 stycznia 2013 r., która polega na zobowiązaniu dużych przedsiębiorstw do utrzymania inwestycji i miejsc pracy stworzonych na obszarach, które otrzymały pomoc na okres 5 lat, a w przypadku MŚP na okres 3 lat.

42. Sugeruje dodanie klauzuli dotyczącej pełnego odzyskania pomocy, wzorując się na art. 57 obecnie obowiązującego rozporządzenia ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące funduszy strukturalnych. Pomoc podlegałaby procedurze odzyskiwania przez okres 5 lat od momentu jej przyznania, jeśli

⁽⁶⁾ Art. 3, załącznik 1 do ogólnego rozporządzenia Komisji Europejskiej w sprawie wyłączeń grupowych (800/2008) z 6.8.2008.

nastąpiła zmiana charakteru lub warunków realizacji współfinansowanych operacji, prowadzone operacje spowodowały uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny, a także w wypadku zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo zaprzestania działalności produkcyjnej. Państwa członkowskie i Komisja zapewniają, że przedsiębiorstwa, które są lub zostały objęte procedurą odzyskiwania w następstwie przeniesienia działalności produkcyjnej w obrębie państwa członkowskiego lub do innego państwa członkowskiego, nie korzystają z wkładu funduszy strukturalnych.

43. Wzywa Komisję Europejską do wprowadzenia mechanizmu uwzględniającego ex ante negatywne skutki zewnętrzne regionalnej pomocy państwa, takie jak znaczna utrata miejsc pracy w zakładach znajdujących się na obszarze UE, nie tylko w kontekście oceny porównawczej, którą obecnie Komisja prowadzi jedynie na etapie powiadomienia i w przypadku dużych projektów inwestycyjnych (2009/C 223/02, s. 54), lecz także w ramach rozporządzenia ogólnego o wyłączeniach grupowych.

44. Wzywa Komisję Europejską do **poszerzenia zakresu aktualnej definicji małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)**, tak aby utrzymać wytyczne regionalnej pomocy państwa w odniesieniu do tych przedsiębiorstw, które w znacznym stopniu przyczyniają się do wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy na danych obszarach, oraz w celu stworzenia silnej i wyposażonej w odpowiednią strukturę europejskiej przedsiębiorczości przywiązanej do danego obszaru i niechętniej delokalizacji, najlepiej przygotowanej do stawienia czoła wyzwaniom konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji – celom strategii „Europa 2020”.

45. Wnosi do Komisji o utworzenie – zaakceptowanej przez KE w odniesieniu do przemysłu rolno-spożywczego – **nowej kategorii pośredniej przedsiębiorstw**, pomiędzy MŚP a dużym przedsiębiorstwem, w których liczba pracowników waha się od 250 do 750, a roczne obroty nie przekraczają 200 mln euro, w celu zachęcania do rozwoju MŚP. Komitet Regionów wzywa też do przemyślenia w tym kontekście kwestii uwzględnienia **przedsiębiorstw o średniej wielkości** powstałych z MŚP, szybko rozwijających się, liczących od 250 do 5 000 pracowników. Proponuje, aby przedsiębiorstwa z kategorii pośredniej i przedsiębiorstwa średniej wielkości korzystały z odpowiednich progów pomocowych, wyższych niż przyznawane dużym przedsiębiorstwom, a niższych od tych przyznawanych MŚP.

46. Zauważa, że w celu uznania aspektu obszaru za przeważający przy przyznawaniu regionalnej pomocy państwa, nie należy stosować w odniesieniu do tej kategorii obszarów przepisów o konsolidacji (?). Komitet Regionów sądzi, że poza przedsiębiorstwami powiązаныmi lub partnerskimi przedsiębiorstwa powinno się uznawać za **przedsiębiorstwa samodzielne**.

47. Zwraca uwagę, że pułapy pomocy zaproponowane dla obszarów objętych regionalną pomocą państwa na lata 2014–2020 są zbliżone do pułapów pomocy dla MŚP obecnie

przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych⁽⁸⁾, co może spowodować zniesienie specyfiki regionalnej pomocy państwa. W związku z tym Komitet Regionów wnosi o – przynajmniej – zachowanie pułapów pomocy przewidzianych w wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa na okres 2007–2013, a nawet uważa, że w okresie kryzysu gospodarczego te pułapy powinny zostać podwyższone.

48. Uznaje, że w nowej kategorii regionów w okresie przejściowym powinno się przewidzieć zwiększenie stawki na rzecz wspierania pomocy na inwestycje i zatrudnienie, uwzględniając ich sytuację spowolnienia gospodarczego.

49. Sygnalizuje, że przedsiębiorstwom znajdującym się na obszarach objętych regionalną pomocą państwa można pomagać jedynie w odniesieniu do części inwestycji lub utworzonych stanowisk odpowiadającej działaniom przedsiębiorstw na rzecz zwiększenia dynamiki gospodarczej obszaru. W wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa Komitet Regionów proponuje uznać za kwalifikowalne – bardziej rozpowszechnione w czasach kryzysu – **przejmowanie działalności i modernizację narzędzi produkcji**.

50. Przeciwstawia się zaostreniu zasad, aby pokazać motywujący charakter regionalnej pomocy państwa przyznanej na projekty inwestycyjne, niezależnie od ich zakresu lub wielkości realizującego je przedsiębiorstwa. Komitet Regionów podkreśla, że w odniesieniu do zasad dotyczących regionalnej pomocy państwa **motywujący charakter pomocy** jest wypadkową trudnej sytuacji na danym obszarze otrzymującym pomoc, który nie mógłby przeprowadzić inwestycji bez tej pomocy.

51. Popiera wniosek Komisji o zakwalifikowanie do pomocy przedsiębiorstw z sektora przemysłu stoczniowego. Ich obecna sytuacja nie uzasadnia wykluczenia ich z tej pomocy, do którego doszło w momencie, kiedy sektor ten przechodził poważny kryzys nadmiaru mocy produkcyjnych. Komitet Regionów nie zgadza się natomiast z propozycją Komisji, by uznać pomoc regionalną przyznaną przedsiębiorstwom z sektora żelaza i stali oraz włókien syntetycznych za faktycznie niezgodną z rynkiem wewnętrznym. Komitet Regionów z całą mocą podkreśla, że ich obecna sytuacja nie uzasadnia wykluczenia ich z tej pomocy, do którego doszło w momencie, kiedy te sektory przechodziły poważny kryzys nadmiaru mocy produkcyjnych.

52. Wzywa do wprowadzenia **bardziej elastycznego mechanizmu, zdolnego do szybkiego przystosowania się do zmian gospodarczych**, zamiast zwykłego przeglądu, do którego dochodzi co 7 lat w chwili obecnej, niewystarczającego do stawienia czoła sytuacji nieprzewidzianego kryzysu, który może mieć dramatyczne konsekwencje dla tkanki gospodarczej regionu. Komitet Regionów proponuje np. **utworzenie rezerwy ludzkiej na poziomie regionalnym**, która może być uwzględniana zależnie od zmian gospodarczych i w porozumieniu z władzami na szczeblu lokalnym i regionalnym.

(?) Zał. 1 ogólnego rozporządzenia Komisji Europejskiej w sprawie wyłączeń grupowych (800/2008) z dnia 6.8.2008 r.

(8) Art. 15 ogólnego rozporządzenia Komisji Europejskiej w sprawie wyłączeń grupowych (800/2008) z dnia 6.8.2008 r.

53. Proponuje przeprowadzenie ogólnej oceny wytycznych dotyczących regionalnej pomocy państwa na poziomie europejskim w trakcie ich obowiązywania w celu zweryfikowania, czy nie miało miejsca marnotrawienie środków i delokalizacje wewnętrzne w UE. W takim wypadku należałoby przewidzieć kary administracyjne, takie jak zwrot pomocy.

Bruksela, 1 lutego 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
